

Sygn. akt III AUa 2307/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 kwietnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Maria Małek - Bujak (spr.)
Sędziowie	SSA Gabriela Pietrzyk - Cyrbus SSA Krystyna Merker
Protokolant	Sebastian Adamczyk

po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2017r. w Katowicach

sprawy z odwołania J. C. (J. C.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego J. C.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach

z dnia 14 października 2015r. sygn. akt VIII U 767/15

1. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i przyznaje ubezpieczonemu J. C. prawo do emerytury od dnia 1 listopada 2014r.,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonego J. C. kwotę 225 zł (dwieście dwadzieścia pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za obie instancje.

/-/SSA G. Pietrzyk-Cyrbus /-/SSA M. Małek-Bujak /-/SSA K. Merker

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 2307/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 grudnia 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu J. C. prawa do emerytury w niższym wieku w oparciu o art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 748) w związku z tym, iż nie udowodnił on 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach przy pracach wymienionych w wykazie A, bowiem ZUS nie uwzględnił mu żadnego okresu takiej pracy. Dodatkowo ZUS zarzucił, iż odwołujący na dzień 1 stycznia 1999r. nie wykazał 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a jedynie 24 lata, 5 miesięcy i 26 dni. W uzasadnieniu wskazał, że do okresów zatrudnienia nie zaliczył odwołującemu okresu zatrudnienia od 21 września 1993r. do 1 lipca 1994r. w Zakładach (...) w G., z uwagi na brak zaświadczenia o okresach zwolnień lekarskich.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury. Podniósł, że zgodnie z przedłożonymi przez niego zaświadczeniami wykonywał do 1 stycznia 1999r. pracę w wymiarze 25 lat i tym samym spełnia warunki do przyznania prawa do emerytury. W jego ocenie do takich okresów winien być również zaliczony okres pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy. Podniósł ponadto, że zgodnie z przedłożonymi przez niego świadectwami i zeznaniami świadków, o przesłuchanie których wnosił, wykonywał pracę w warunkach szczególnych w całym okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w G. od 16 marca 1978r. do 10 września 1993r. Wskazał, że u tego pracodawcy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał wyłącznie obowiązki służbowe na stanowisku spawacza.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, a dodatkowo podniósł, że do okresów pracy w warunkach szczególnych nie zaliczył odwołującemu powyższego okresu zatrudnienia, ponieważ za ten okres nie przedstawił on świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, natomiast w przedłożonym za ten okres, świadectwie pracy, pracodawca potwierdził, że w tym czasie ubezpieczony pracował na stanowisku spawacza, izolatora na budowie eksportowej. Dodatkowo ze świadectwa pracy wynika również, że odwołujący w okresie od 20 kwietnia 1993r. do 10 września 1993r. korzystał z urlopu bezpłatnego.

Wyrokiem z dnia 14 października 2015r., sygn. akt VIII U 767/15 Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony J. C. (urodzony (...)) od dnia 21 maja 1997r. do 30 września 1998r. był uprawniony do renty z tytułu niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia. W dniu 12 listopada 2014r. złożył wniosek o emeryturę w wieku niższym niż 65 lat z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Ubezpieczony 60 lat ukończył (...) i nie jest członkiem OFE.

Organ rentowy uznał, że na dzień 1 stycznia 1999r. odwołujący nie udowodnił wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego w wymiarze co najmniej 25 lat, bowiem ZUS uznał za udowodnione jedynie 24 lata, 5 miesięcy i 26 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Nadto w ocenie ZUS nie udowodnił żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach wymienionej w wykazie A.

Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję nie uznał za okresy składkowe lub nieskładkowe okresu zatrudnienia w Zakładach (...) w G. od 21 września 1993r. do 1 lipca 1994r. oraz okresu pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, tj. od dnia 21 maja 1997r. do 30 września 1998r.

W postępowaniu przed Sądem ubezpieczony domagał się uznania za okres składkowy pierwszego z powyższych okresów, dodatkowo uwzględnienia do ogólnego stażu okresu pobierania renty. Ponadto domagał się uznania za pracę w warunkach szczególnych okresu pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w G..

Sąd Okręgowy ustalił, że w trakcie całego okresu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w G. odwołujący stale i w pełnym

wymiarze czasu pracy wykonywał swoje obowiązki pracownicze jako spawacz. W tym czasie jego pracodawca zajmował się wykonawstwem robót instalacyjnych w zakresie wszelkiego rodzaju instalacji wodociągowych, sanitarnych i ciepłowniczych, na rzecz innych przedsiębiorstw zajmujących się budową osiedli mieszkaniowych i innych większych obiektów budowlanych. Ubezpieczony w tej firmie należał do brygady zajmującej się budową ciągów ciepłowniczych, wewnątrz bloków, ale i w kotłowniach oraz wymiennikowniach ciepła, a także instalacjami wodnymi w hydroforowniach. Instalacje te były zbudowane z rur stalowych i wszystkie prace związane z ich łączeniem odbywały się w technice spawalniczej. Również w trakcie delegacji do pracy w Czechach ubezpieczony wykonywał wyłącznie prace spawalnicze w pełnym wymiarze czasu pracy, a różnica polegała na tym, że w tym czasie wykonywał prace spawalnicze na hali.

Sąd I instancji ustalił również, że w okresie od 21 września 1993r. do 1 lipca 1994r. w trakcie zatrudnienia w Zakładach (...) w G. ubezpieczony nie korzystał ze zwolnień lekarskich. Jednocześnie na podstawie świadectwa pracy Sąd I instancji ustalił, że od 14 marca 1994r. do 30 czerwca 1994r. odwołujący korzystał z urlopu bezpłatnego.

W oparciu o dokonane ustalenia Sąd I instancji uznał, że odwołanie ubezpieczonego nie zasługiwało na uwzględnienie.

Odwołując się do treści art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r.

o emeryturach i rentach z FUS (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 748) w powiązaniu z § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze

(Dz. U. nr 8, poz.43 ze zm.) Sąd I instancji wskazał na przesłanki nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach, a mianowicie, że ubezpieczonym mężczyznom urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przy pracach wymienionych w wykazie A, przysługuje prawo do emerytury w razie łącznego spełnienia następujących warunków: osiągnięcia wieku emerytalnego 60 lat oraz posiadania wymaganego okresu zatrudnienia wynoszącego 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Natomiast zgodnie z treścią § 2 ust. 1 rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z kolei zgodnie z treścią art. 184 ust. 1 ustawy, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli: okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn oraz posiadają okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. W myśl ust. 2 emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Ubezpieczony ukończył 60 lat życia i nie jest członkiem OFE.

Natomiast sporną kwestią w niniejszej sprawie było, czy ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999r. posiada wymagany 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, bowiem organ rentowy uznał za udowodnione jedynie 24 lata, 5 miesięcy i 26 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy przyjął, że ubezpieczony posiada wymagany 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych, do której niewątpliwie należy zaliczyć pracę określoną pod poz. 12, działu XIV, wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Jednakże nie posiada wymaganego 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

Odnosząc się do żądania ubezpieczonego w zakresie uwzględnienia mu do ogólnego stażu, od którego uzależnione jest prawo do emerytury, okresu pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia Sąd Okręgowy wskazał, że wprawdzie możliwość taką przewidział ustawodawca, jednak odniósł ją wyłącznie do emerytur z powszechnego wieku emerytalnego. Jak bowiem wskazuje art. 10a ustawy emerytalnej przy ustalaniu prawa do emerytury na podstawie art. 26b, 27 i 28 osobie, która utraciła prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy przysługującej z Funduszu z powodu odzyskania zdolności do pracy, uwzględnia się również okresy pobierania tej renty, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7 i 10, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

W niniejszej sprawie odwołujący domaga się prawa do emerytury wcześniejszej, która została unormowana w art. 184, w zw. z art. 32 ustawy o FUS, nie można zatem odwołującemu uwzględnić na prawo do tej emerytury, spornego okresu pobierania renty.

Nadto, przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczony w trakcie zatrudnienia od 21 września 1993r. do 1 lipca 1994r. w Zakładach (...) w G. nie korzystał wprawdzie z zasiłków chorobowych, jednak równocześnie w okresie od 14 marca 1994r. do 30 czerwca 1994r. korzystał z urlopu bezpłatnego i z tego względu możliwym jest do zaliczenia do okresów składkowych jedynie część tego okresu zatrudnienia przypadająca przed okresem urlopu bezpłatnego, tj. okres od 21 września 1993r. do 13 marca 1994r., który łącznie daje 5 miesięcy i 21 dni okresów składkowych.

Sąd I instancji podkreślił, że okresy składkowe zostały wymienione w art. 6 ustawy emerytalnej, natomiast okresy nieskładkowe w art. 7 tej ustawy. W obu tych katalogach ustawodawca nie wymienił okresu pobierania urlopu bezpłatnego, zatem niemożliwe jest jego uwzględnienie do okresów, od których uzależnione jest prawo do emerytury.

W niniejszej sprawie organ rentowy uwzględnił ubezpieczonemu jako udowodnione 24 lata, 5 miesięcy i 26 dni okresów składkowych i nieskładkowych, zatem po doliczeniu udowodnionego w niniejszym procesie okresu składkowego w wymiarze 5 miesięcy i 21 dni, odwołujący w dalszym ciągu nie będzie się legitymował na dzień 1 stycznia 1999r. 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowych, a wykaże jedynie 24 lata, 11 miesięcy i 17 dni takich okresów, stąd ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999r. nie spełnił przesłanki posiadania odpowiedniego stażu pracy, czego bezwzględnie wymaga art. 184 ust. 1 pkt 2 w zw.

z art. 27 ust. 1 pkt 2, wobec czego brak podstaw do przyznania świadczenia w oparciu o ten przepis.

Apelację od wyroku wniósł ubezpieczony, reprezentowany przez pełnomocnika procesowego i zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości zarzucił mu:

1. naruszenie przepisów postępowania - art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie przez Sąd granic swobodnej oceny dowodów polegające na:

- pominięciu okresu od 15 stycznia 1997r. do 21 maja 1997r., tj. okresu prowadzenia przez ubezpieczonego działalności gospodarczej w czasie rozpoznania sprawy o przyznanie renty inwalidzkiej, albowiem od złożenia wniosku o jej przyznanie do daty jej przyznania, ubezpieczony posiadał tytuł do ubezpieczenia zaliczany jako okres składkowy wynikający z prowadzonej przez niego działalności gospodarczej,

- nieuwzględnieniu w/w okresu jako okresu składkowego, a tym samym błędne ustalenie, że ubezpieczony nie legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999 r. 25-letnim okresem zatrudnienia;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 6 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, że ubezpieczony nie udowodnił, że posiada wymagany

25-letni okres składkowy i nieskładkowy.

W oparciu o podniesione zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienie odwołania i przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury w niższym wieku oraz o zasądzenie od organu na rzecz ubezpieczonego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa radcowskiego według norm przepisanych za obie instancje.

W uzasadnieniu apelacji podniesiono, że Sąd I instancji pominął okres prowadzenia działalności gospodarczej odwołującego od 15 stycznia 1997r. do 21 maja 1997r.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie renty inwalidzkiej, a do czasu rozpoznania sprawy posiadał tytuł do ubezpieczenia wynikający z prowadzonej działalności gospodarczej. Renta przyznana została od 21 maja 1997r. Stąd okres 4 miesięcy oraz 6 dni stanowi okres składkowy, który powinien zostać doliczony do pozostałych okresów.

Apelujący podniósł, że dokumentacja potwierdzająca prowadzenie działalności gospodarczej znajduje się w aktach ubezpieczonego w ZUS, a fakt prowadzenia działalności gospodarczej przez ubezpieczonego potwierdzony był m.in. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 10 września 1997 r., w sprawie (...).

W odpowiedzi na zobowiązanie przez Sąd Apelacyjny organu rentowego do wyjaśnienia okresów składkowych i nieskładkowych ubezpieczonego, organ ten poinformował Sąd o nowo wydanej w dniu 18 października 2016r. decyzji o ponownym ustaleniu kapitału początkowego oraz, że przy ustalaniu okresu składkowego do wniosku o emeryturę błędnie uwzględniono okresy nieskładkowe:

- od 1 marca 1995r. do 5 marca 1995r., a powinno być od 1 marca 1995r. do 8 marca 1995r.,

- od 1 grudnia 1996r. do 31 maja 1997r., a powinno być od 1 grudnia 1996r. do 20 maja 1997r.

Natomiast w stażu uwzględnionym do wyliczenia kapitału początkowego błędnie zaliczono okres zatrudnienia od 21 września 1993r. do 1 lipca 1994r.

Po korekcie staż pracy uwzględniony przy ustalaniu prawa do emerytury jest zgodny z kapitałem początkowym i wynosi 23 lata 4 miesiące i 11 dni okresów składkowych oraz 1 rok, 1 miesiąc i 5 dni okresów nieskładkowych, stąd łącznie ubezpieczony udokumentował 24 lata 5 miesięcy i 16 dni okresów składkowych i nieskładkowych, co pozostaje bez wpływu na zaskarżoną decyzję.

Ustosunkowując się do skorygowanego przez organ rentowy wyliczenia apelujący podtrzymał stanowisko zawarte w apelacji i wskazał, że z treści pisma organu wynika m.in., że organ uznał za okres nieskładkowy okres od 1 grudnia 1996r. do 20 maja 1997r., podczas, gdy apelujący jest w posiadaniu potwierdzeń zapłaty zaległych składek za 1997r. i przedłożył odpis potwierdzenia wpłaty składek.

Odnosząc się do oświadczenia apelującego organ rentowy poinformował, że ubezpieczony podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w okresach od 15 kwietnia 1996r. do 20 maja 1997r. oraz od 1 października 1998r. do 31 grudnia 1998r. W okresie od 1 grudnia 1996r. do 20 maja 1997r. został zwolniony z opłacania składek z powodu pobierania zasiłku chorobowego od 22 listopada 1996r. do 20 maja 1997r. Nadto, w okresie od 21 maja 1997r. do 30 września 1998r. ubezpieczony był wyłączony z ubezpieczenia społecznego - w tym okresie pobierał zasiłek chorobowy od 17 sierpnia 1997r. do 14 września 1997r., zaś okresy pobierania zasiłków chorobowych podlegają wliczeniu do stażu pracy jako okresy nieskładkowe.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego podlega uwzględnieniu.

Przedmiotem sporu w postępowaniu apelacyjnym było, czy ubezpieczony posiadał 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

W tym zakresie Sąd Apelacyjny, dokonując oceny zgromadzonego i uzupełnionego w postępowaniu apelacyjnym materiału dowodowego uznał, że do bezspornego, uznanego przez organ rentowy okresu 24 lat, 5 miesięcy i 26 dni stażu pracy należy ubezpieczonemu doliczyć okres 5 miesięcy i 21 dni składkowych od 21 września 1993r. do 13 marca 1994r.,
to jest do chwili, kiedy ubezpieczony zaczął korzystać z urlopu bezpłatnego w Zakładach (...) w G..

Ponadto, w ocenie Sądu Apelacyjnego do okresu stażu pracy ubezpieczonego, bez względu na doliczenie okresu przed wypłacaniem świadczenia rentowego, od 17 sierpnia 1997r. do 14 września 1997r., kiedy odwołujący pobierał zasiłek chorobowy, należy doliczyć okres od 15 do 30 września 1997r., za który ubezpieczony, nie mając ustalonego jeszcze prawomocnym wyrokiem Sądu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, opłacił składkę na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe (k. 54 a.s.).

Podkreślić należy, że opłacenie przez odwołującego tej składki nie zostało zakwestionowane przez organ rentowy ani decyzją wyłączającą go z ubezpieczenia społecznego za ten okres ani decyzją zaliczającą uiszczoną kwotę składki na poczet innego zobowiązania, natomiast okres ten nie został uwzględniony przez organ rentowy w wykazie okresów składkowych lub nieskładkowych.

Zatem po doliczeniu również tego okresu ubezpieczony spełnił ostatnią niezbędną przesłankę do uzyskania prawa do żądanego świadczenia, bowiem wykazał 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania za obie instancje Sąd Apelacyjny orzekł w oparciu o art. 98 § 1, 3 i 4 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 1 pkt 2 (za I instancję) oraz § 11 ust. 2 w zw. 12 ust. 1 pkt 2 (za II instancję) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. (Dz.U.2013.490 j.t.) w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu w stawkach obowiązujących odpowiednio w dacie wniesienia odwołania oraz w dacie wniesienia apelacji.

/-/SSA G. Pietrzyk-Cyrbus /-/SSA M. Małek-Bujak /-/SSA K. Merker

Sędzia Przewodniczący Sędzia

MP